

A „MURAKÖZ“
megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak:
Égészévre 4 frt. — kr.
Félévre 2 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. — kr.
A lap szellemi részét illető közlemények a „Muraköz“ szerkesztőségéhez, az előfizetési díjak pedig Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez Csáktornyára küldendők.

MURAKÖZ

MEDJIMURJE

„MEDJIMURJE“
Izlazi svaku nedelju
Céna mu je:
Na celo leto 4 frt — kr
Na pol leta 2 frt — kr
Na četvert 1 frt — kr
Sva pisma i pošiljke naj se pošiljaju „Uredničtvu Medjimurja“ a predplata knjižaru Filipa Fischela vu Čakovcu.

VEGYESTARTALMU HETILAP I NOVINE ZA MEDJIMURSKI PUK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. — IZLAZI SVAKU NEDELJU

Csáktornya és a kereskedelem.

II.

A Fiumét Sopronnal egyenesen összekötő nagy országut, mely a legelső s legfontosabb államvasutak egyike volt, a Muraköz főhelyén Csáktornyán át vezet. Ugyanitt kereszteződik vele a Trieszt-Budapesti országut. Látjuk tehát, hogy helyrajzi tekintetben Csáktornya nagy fontossággal bírt, találkozó pontja lévén két fő közlekedési vonalnak

Azonban egy régebbi nagyobb város közelsége (Varasd) és a hazai vidékektől félre eső fekvése miatt nem gyakorolhatott összpontosító hatást. Nagy-Kanizsa dicsekedhetik azon szerencsés helyzettel, beljebb fekvén az országban, a tengert Budapesttel összekötő vonalon, s messze a versenytársaktól nagy vidék sulypontját képezte. Hozzá járult később a déli vasut, melynek bécsi és budapesti vonalai itt egyesülnek, s ez egyesült forgalmat közvetítik a város s tengerrel, előbb csak Trieszttel és vagy tíz év óta Fiumével is. Ez nagyban fokozta összpontosító hatását, melynek folytán naggyá fejlődött és virágzásnak indult.

A vasutnak azonban Csáktornyára is hatással kellett lennie. És csakugyan mi volt Csáktornya a vasut létezése előtt? Jól tudjuk, hogy ennek köszöni élénk forgalmát és ezzel együtt a város emelkedését is. Az Arlbergi vasut által Csáktornya is nyert új összeköttetést, melylyel eddig nem bírt. Csáktornyán át, s idevalók kezeiből utnak indulnak a Muraköz, s a muramenti vidék terményei, melyek eladási helyei felső Stiria, Karinthia, Tirol, Triest, Olaszország s ezentul lesz Schweizig is.

Csáktornya, mint hallani, ki van szemelve egy Zágráb-felé vezető vasutvonal induló pontjával. Azt hiszem, ezt mindenki csak nyereségnek tekinti Csáktornyára nézve. Nem mintha Zágráb és Csáktornya között keresk. viszony fejlődhetnék; ezeknek nincs mit szállítani egymásnak. Mind a kettő nyers termények kifelé szállítója. idegen mű ipar fogyasztója.

Ily viszony van Csáktornya és Varasd között is.

Ha arra ügyelünk, hogy Varasd ne nője ki magát Csáktornya ellátójává, akkor megtartjuk városunk tovább fejlődésének eszközeit. De mihelyt Csáktornya Varasdon vásárol be, azonnal lemond középponti helyzetéről, eladja önállóságát és Varasd hatalmi sphaerájába esik, s ennek vasallusává süllyedne. Csáktornya igyekezzék önállóságát megővni és szükségleteit magának készletben tartani.

A mire sulyt fektetek, az, hogy Csáktornya egy új kiinduló pontja lesz az országból Fiume felé menő forgalomnak. Továbbá azon iparcikkek, melyeket Zágrábnak és Varasdnak Bécs és a külföld szállít, Csáktornyát fogják érinteni; habár a transito forgalom az általa érintett helyekre csakély hatással van, de a vele járó személy-forgalom által kivált egy forgalmi csomópontnak jelentőségét emeli.

E csomóponton nagyon érdekelve vannak a tőle északra fekvő vidékek, különösen A.-Lendva. Sokkal nagyobbak azon érdekek, melyek e ponthoz fűzik, semmint gondolnák.

Csáktornya ugyanis legrövidebb uton köti őket össze délfelé a tengerrel (különösen

Fiumével), nyugatfelé Schweizországgal és a közbeeső tartományokkal: Karinthiával és Tirollal. Ime mindamnyi magyar termények fogyasztója. Lendva bora egyenesebb és alkalmasabb utat kivételre nem találhat, mint Csáktornyán át, akár Tirolba, Schweizba, akár a tengerhez viteti.

Ha A.-Lendva Letenyén át N.-Kanizsával lesz összekötve vasut által, akkor az ő terményeinek Stájerba vitelével is nagy versenyt kellend kiállania az utóbbi városokkal kivált Kanizsa absorbeálná őt teljesen.

Ha ellenben Csáktornyával lenne vasutal összekötve, ily versenytől nem kell tartania főterményére, a borra nézve, a melynek Stajer-országban nagy keletje lesz.

Igyekezék tehát A.-Lendva Csáktornyához csatlakozni, Lendva vidékének jól felfogott érdeke Csáktornyát kívánja a regedei vasut egyik végpontjával, a másik legy n Z.-Egerszeg A.-Lendva melletti elágazással; a mi által A.-Lendva is vasuti csomópontot nyerne.

Valló Vilmos

H I R E K.

— **A csáktornyai kisededő-egyesület** f. hó 21-én tartott választmányi ülésében Samu József elnök bejelentette amaz örvendetes eseményt, hogy a város képviselő testülete által, a kisededő-intézet céljaira felajánlott épületeket átvette. Jelenté továbbá, hogy az egyesület alapszabályait megerősítés végett a magas miniszteriumhoz felküldötte. A választmány saját kebeléből bizottságot küldött ki, azon megbizással, hogy a kisededő céljaira átengedett épületet, a czélnak megfelelő állapotba helyezze.

A m. kir. honvédségnek, számos muraközi gazdánál tartásban levő lovait, a vállalkozók márczius hó 10- és 11-én tartoznak a Hrascsiczán (Varasd mellett) megtartandó tavaszi szemlén bemutatni.

— **A Drávának a nedeliczi határon** folyó ágába fult a mult hcten Meskó András molnár-legény.

— **Szerencsétlenség.** Matisa Andrásné szül. Ovrics Katalin légrádi lakos mig f. hó 14-én d. u. 5 órakor az istállóban tehenét fejte, ezalatt a szobában volt három kiskoru gyermeke, kik közül a másfél éves legkisebb fia a szobában elhelyezve volt takaréktűzhelynél játszadozva, véletlenül egy hat literes, forró vízzel telt fazekat feldöntött; a fazék tartalma a kis fiura dőlven, oly égési sebeket ejtett a fiun, hogy harmadnap iszonyu kinok közt meghalt.

— **A csáktornya-zágrábi (zágóriai) vasutvonal** építését már elkezdették. E vasutvonal tudvalevőleg, átszeli Muraköz egy részét azért érdekel bennünket. Az építés megkezdését illetőleg a következőket jelenthetjük: Varasdon már tíz mérnök telepedett le, akik az építés irányát véglegesen megállapítandják. Különösen pedig tanulmányozzák, hogy miként építsék a Dráván keresztül vezető vasuti hidat. E hid a mostani terv szerint úgy építtetnék, hogy az egyszersmind egyéb közlekedési czélokra is alkalmas legyen. E végből a mostani adtséges fahid megszüntetése és lerombolása iránt Varasd városa kérvényt nyújtott be a magas Ministeriumhoz. A Ministerium a kérvényre kedvező választ adott. A Varasdon letelepedett vasuti mér-

nökök irodájukat a városi színházépületben helyezték el. — Varasd városa egy millió téglát bocsájtott a vállalkozó rendelkezésére, ugyszintén 40,000 frt értékű részvényt vásárolt, melyet 100 frt tőke alappal magán-egyénektől kölcsönöz 5% kamatra és évenként 20 darab tőkealapot fizet vissza sorsolás utján. A varasdi takarékpénztár 2000 frtot már aláírt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Todor József keresk. ur 42 darab, különféle korszakbei érmet ajándékozott a csáktornyai polgári iskolának. A szives tanügybarátnak eme becses ajándékáért hálás köszönetét nyilvánítja: a polg. iskola igazgatósága.

— **Műkedvelői szini előadás Csáktornyán.** A kisededő egyesület elnöksége felkérése folytán a kisededő intézet javára műkedvelői előadásra készül Csáktornya fiatalágának több tagja. A Sylvesterkor sikerrel működő gárda újabb tagokkal szaporodott. Erre szükség is volt, mert Csiky: Czifra nyomoruságát fogják előadni. A szerepek már ki vannak osztva, és a tanulás szorgalmasan folyik. Mindenesetre örvendetes jelenség ez a határon. Lesz tehát egy élvezetes est és a kisededőnek szép jövedelme. A műkedvelők rendezője Belányi Tivadar képezdei tanár.

— **A csáktornyai képezdei ifjuság** által részben a kisededő-egyesület alaptökéje javára rendezett táncvizigalom a kisededőnek 25 frtot jövedelmezett, mely összeg átvételét köszönettel nyugtázza: Angyán K. kisd. egyt. pénztárnok.

— **A muraközi takarékpénztár** IV-ik rendes közgyűlését márczius 14 én d. u. 3 órakor saját helyiségében fogja megtartani. Vettük e jó hírek örvendő takarékpénztár mult évi üzletforgalmi és mérleg kimutatását. Nyereség és veszteség számlája 21210 frt 11 kr., mérleg számlája 207.135 frt 38 krnyi összeget mutat ki. A betét számlája 114.249 frt 44 kr. Tiszta nyereség 4612 frt 28 kr. A takarékpénztár tiszt. elnöke Horváth Lajos igazgatója Szakonyi Zsigmond, aligazgatója Benedikt Ede; könyvvezetője Prusatz Nándor.

— **Kinevezés.** Ambrus Ferencz csáktornyai kir. adóhivatali pénztárnokot a um. pénzügyministerium a verőczei (Slavonia) adóhivatalhoz nevezte ki. Ambrus urat, mint pontos és lelkiismeretes hivatalnokot előljáró, mint főnököt tisztársai; és mint magánembert a vidéken általában tisztelték és szerették. Sajnáljuk tehát távozását; viszont örömnünknek adunk kifejezést hogy oly fontos pontra, mint Verőcze, hivataifőnöknek Ambrus urat szemelték ki. Sok szerencsét kívánunk előléptetéséhez!

— **Egy muraközi pap hazafisága.** Légrad a Muraköznek e nevezetes határvárosa melyet alig egy kilométer választ el Horvátországtól, annak daczára megtartja magyar jellegét s minden alkalommal magyar érzületéről tesz tanuságot. A magyar eszme ezen örvendetes terjesztésében — mint a „Néptanoda“ írja — az oroszlanrész Légrad város plébánosát, ft. Gádó Mátyás urat. a magyar ügy ezen hű védőjét illeti, ki minden alkalmat felhasznál, hogy a magyar eszmét plébániája nem magyar ajku hiveivel is megkedveltesse s őket ezen eszme hű követőivé tegye. Ily nemes szándék vezérelte a derék magyar papot akkor is, midőn a mi nap 120 frtos alapítványt tett le a helybeli róm. kath. népiskola részére, hogy annak évi kamatait, egy nem magyar ajku, de a magyar

nyelvben legjártasabb fiu, élvezze. A tiszt, plébános ur pécsi fiu, s mint ilyen, tőle mást nem is várhatunk.

— **Bellatincon** 1885 febr. 24-én megtartott országos vásár alkalmával: felhajtott 186 db. ló, eladatott 92 db. felhajtott 493 db. szarv. marha, eladatott 403 db. sertés felh. összesen 679 db. Eladatott összesen 495 db.

— **Irodalom.** Három lapot ajánlunk t. előfizetőinknek. Minden magyar esá adnak kivétel nélkül: a „Gondozó”. Tartalmát érdekes regények, elbeszélések, költemények, sat képezik. A boríték tartalmát képező apróságok va óban tanu ságosek s mulatságosak. E lap hetenként jelenik meg. Előf. ára egy negyed évr 1 f. 50 kr. — A másik, ajánlata méltó lap a „Magyar Pénzügy”. E lap a magyarországi pénztés tek, par. kereskedés és biztosítás lapja. Nem szabadna egy magyarországi pénztésretből hiányoznia mert nemzeti érdekeket képvisel. — Ára a hetnként megjel. nő lapnak gy évre 10 frt — Harmadiknak az „Apolló” című zenemű — folyóiratot ajánljuk t. olvasóink z nével foglalkozó részének. Az „Apolló” tartalma vegyes Van benn a salon, táncz, klasszikus. padagogiai sat műfajból Megjelenik N-Szombathban Előf. ára egész évre 6 frt. — E lapokra a k adóhivatalban is elő lehet fizetni.

Csarnok

„C”

(Főelvesta: Vollák Adolf)

Ha azt méltóztatnának tisztelt hölgyeim és uraim gondolni, hogy én most a hallhatatlan B. Luiza, vagy az egyetlen Ilka „C” inek és trilláinak elemzésébe akarok bocsátkozni és azokat akarom képzeletemmel az önök képzeletébe varázsolni, akkor — alaposan csatlakoznak.

De nem játszom bujósdit, nem rejtem véka alá a mécesést és egészen bátran kimondom mindjárt, hogy az a „C” melyet cégérnek használok, távol van minden költői idealismustól, nem egyéb az, mint a legprózaibb „C” a világon: a magyar abécé 3 betűje.

Gyanuperrel élek, hogy megbotránkoznak talán azon, mikép e helyen oly fibliás tárgyról értekezem, de miután én már előre meg-bocsátottam magamnak, elnézősöket világosan kérem.

En tehát a magyar „C”-ről akarok beszélni s hogy valamikép ne képzeljenek valami filozopter nyelvészt maguk előtt, ünnepelesen kijelentem azt is, hogy a magyar „C” jogi állásáról es jogi viszonyairól fogok szólni ha aztán ezen térről egy kevésbé letérek is, tessék meggondolni, hogy minden jogász egy kissé csapodár is.

Jogi fejtegetésről levén szó, meghatározandó első sorban a rendszer, melyet követni készülök.

Szólok tehát először a C. magánjogi, azután közjogi állásáról s végül a C. betű jogviszonyának reformjáról.

Midőn a magyar nyelv nagykorúsága küszöbéhez érkezett, a többiekkel a „C” betű is nagykorúsításért folyamodott. A nyelvészeti legfőbb ítélőszék, az akadémia azonban a „C” betű kiskorúságát meghosszabbítani jónak látta és állandó gyámul mellé rendelte a „Z” betűt.

A magyar „C” tehát, magánjogi állását tekintve, még ma is kiskoru s gyámja nélkül a „Z” nélkül önállóan jelenik meg, ezt ép oly jogosulatlanul teszi, mintha valamely kiskoru gyermeköz apai v. gyámi beleegyezés nélkül akarna nősülni.

Mindazonáltal különösen az újabb időben gyakrabban lép fel önállóan, ép úgy, mint modern kiskoruiunk, a mi által be akarja bizonyítani, hogy elérkezett ideje a kiskorúság meghosszabbítása iránt hozott akadémiai határozat hatályon kívül helyezésének.

Csakhogy már most ezen hatályon kívül helyezésnek közjogi akadályok állanak útjában.

Mindenki ismeri azon viszonyt, mely Magyarország és Ausztria között az 1867. évi XII. t. cikkben nyerte szabályozását. — Nem akarok én itt a közös-ügyekről, részletesen szólni, csupán azt az egy dolgot emelem ki, hogy voltak és vannak politikusaink akik a közösáseget még közös czimer alkotására is indító okul akarták felhasználni. Ha jól emlékszem, egyik képes szépirodalmi lapunk egy ily czimtervet közölt is.

Nos hát milderre legkisebb szükség sincs mert ime a magyar „C”, mely mindig a „Z” társaságában mint „Cz” jelenik meg; legéke-

sebben szólóan állítja érzeink elé azon testveries viszonyt, mely a magyar és az osztrák-német között ma fenáll.

A mit a magyar „C” kifejez, ugyanazt fejezi ki németül a „Z” (cet); ha tehát közös czimert akarunk szerkeszteni, készítettünk egy művészi kivitelű „CZ” monogrammot akár Grivaldi által és a közös czimer kérdése meg van oldva teljesen, mert valóban semmi sem alkalmasabb a magyar-osztrák, és az osztrák-magyar közösség jelképes feltüntetésére, mint a magyar „CZ.”

A „CZ” tehát együtt a magyar-osztrák birodalom valóságos jelképe! külön képez mindegyik egy egészet s azért mégis mind a kettő együtt még sem kettő, hanem csak egy és egységes!

Ha tehát a „C” nagykorúsítása szempontjából a magánjogi aggályok el is oszlathatók, nem szűnik meg a közjogi akadály.

Az egység és a közösség intézményeit és jelképeit ugyanis a monarchia nagy hatalmi érdekei fenntartani parancsolják: feuntartatik tehát a „Z” gyámsága is a „C” felett, a monarchia nagy hatalmi állásának érdekei szempontjából.

Sok tinta folyt már ugyan, a nagy hatalmi állás, mind pedig a közjogi oppositio érdekében, mindazáltal még mindig nem elég! és a magyar „C” viszonyáról levén szó, kitűzöm én is a közjogi oppositio zászlaját és a reformtörekvések jelszavául hangoztatom: „Eman-czipáljuk a „C”-t a „Z” gyámsága alul.”

Az önállóság magaslatáról a „Z”-vel való közös-ügyes állapot fertőjébe süllyedt „C” t újra ama magaslatra kell emelni, mert hisz a régiek a „C” önállóságát soha kétségbe nem vonták.

S ha mindjárt nem is avatkozunk az ortho és neologusok között napjainkban dúló csatába, még akkor is találunk okot, mely a „C” önállóságát megállapítani képes

(Folyt. köv.)

HORVATSKI DĚL „MEDJIMURJA”

Coprija.

Ovo staro drevo već mnogo letah čemerni sad siplje za pokvarenje puka. Istina, da malo tenjše postaje steblo ovog dreva, radi znanosti i radi podvučavanja, ali zato još i vezda mnogi jedeju sada ovog dreva. Da se tak pomalem dokonča, krivo je to, da još mnogi ljudi, koji si drugač nemreju kruha iskati, kak po copriji, ne i radi, ako bi jim toga dohodka iz ruke zeli.

Mnogo bi mogli pisati od coprije, ali to vezda nećemo samo od onoga hoćem vezda govoriti kaj se višeput pripeti. Zato budem prvič od doma putujuči duha govoril.

On človek koj copriji veruje misli, da oni mrtvi koji su se ne s onimi pomirili s kojimi su se vu življenju srdili, ali ako su ne kakvoga posla zgotovili ili pak, ako su kakvoga velikoga greha učinili i za njega vu življenju nisu dosta pokore učinili, da si ovogz greha zbriseju: na drugim svetu nemreju mirni biti, nego od onut negda — negda v noći nazaj dođeju i ljudi strašiju

Mnogi ljudi bi mogli prisegnuti, da su oni sami vidli vu belu plahtu zamotanu strahu i čuli su, da vu starih cirkvah javčeju takve strah.

Za takve siromašne pokojne, ne da bi neštere molitve molili, nego još od njih govoriću, da oni dimo dođu strašit.

Samo oni vidiju takve strah, koji su vu takvi nevolji, da i na količ vteknjeniu slamu za plahtu glediju, ili takvi vitežki ljudi, koji i hrošča za elefanta glediju.

Detetu, dok mu je još slaba glava mnogo govoriću od takvih strahah, a ono siromašno detešče si to tak jako zapameti, da vu travi i svigdi strah misli. Samo mali strah treba od takvih duhovah, krv

s vekšom jakostjum srce vu svoje delo doneše, i moždane tiska i tak dojde do ono, česa niti nega, navék se pred očmi vidi. Tak dođu strah pred oči one dece, kojim već od mladosti od njih pripovedaju

Ali med tim su i takve strah koje je moći vloviti, ako imamo dosta sigurnosti Evo nekojih.

Pred nešterim letom sam vu novinah čital, da jednoinu čizmaru su hoteli njegvu hižu zato, kajti je duga imel. prodati Na jednom, takov glas dojde med ljudi da vu hižu gospona majstera po noćih straha hodi. Nešteri su vidli, kak se je šetala iz jedne sobe v drugu vu beli plahti i čuli su javkanje. Več je došel dan da prodaju majsterovu hižu, ali žali bože je nišči ne došel, da ju kupi.

Verenik se je raztužil, da svoje novce nedobi poleg onoga prokletoga duha, koj vu oni hiži hodi, Pripravil se je, da bude on zapazil, kakva to straha iz drugoga sveta hodi vu majsterovu hižu. I prijel ju je srečno, samo kaj je to ne bila takva straha kak su ljudi mislili, nego je sam čizmar bil. Zakaj je to učinil, to se već razumeva.

I vu selu N. su prijeli jednoga takvoga duha. Jedna vdovica je prodala svoje zemlje i vekšu hižu, i vu menjši hiži se je potegnula, peneze si je vu štednicu (šparkasu) dela i s interešov je živela jeden čas mirna.

Dok je jedno leto prešlo od onoga, da joj je ljubljeni muž vumrl, se je nekaj pripetilo, kaj joj nije dalo mirno spavati. Okoli polnoći, da je već sladko dremala, na jedenput se vrata odpreju, a da se je zbudila, pred njom je stal nešči vu beli plahti S jednim prstom je na ladicu kazal gde je knjizica štednice ležala. Za nekoliko minutah je ovo reč „v petek” rekel, i s tem je zginul.

Žena se je jako prestrašila. Do jutra nije mogla spati. Molila je za dušu pokojnoga, i čeli dan je na to mislila, zakaj ova duša nemre po ivati.

Šest dni je ne vidla ovoga duha, ali sedmi den v noći su se pak odprl vrata, i ov doma putujuči duh je pak tam polek postele stal i s prstom na ladicu kazal Siromašna žena prosila ga je ako je dober duh naj pove, zakaj nemre po čivati? Doma putujuči duh s ovom rečjum „v petek” je pak zginul

Celi drugi tjeden s je već napre bojala žena. Misli je, i na mešu je dala. Sve zabadava. V petek vno i su se pak vrata odprla i duh je tam stal polek postelje. Žena ga je pak prosila, da bi povedal, kaj je tomu zrok, da nemre počivati na drugom vetu? Duh je na to s tihim glasom rekel: „Vu mojem ži ljenju sam 300 forinti dobil od mlinara vu jednoj nepravičnoj igri, daj mu je nazaj!” s ovim niti nije čekał, dok bi mu žena kaj rekla, nego je zginul. V jutro je siromašna žena odnesla k birovu svoju knjizicu, kaj bi njoj iz štednice 300 frt vun vzel. Birov se je čudil, i pital je, da kaj hoće s ovimi penezi? Ona je na to rekla, da si peneze na vekše interese hoće vun dati Ali svet nebi rekla da si svoje peneze za muža alduva. Još on večer je odnesla x mlinaru, koj kak je rekel, je včera vnoći senjal, da mu je gospodin Bog nazvješti, da svoje peneze nazaj dobi Na to je žena još bole za istinu držala, da njoj je ov doma putujuči duh mužov duh bil, i čisto se je polehkala, da vezda već nebu de dimo hodil.

Ali se je vkanila. Drugi petek v noći su se pak vrata odprla, i duh je pak tam bil. Na to je siromašna žena na kolena opala. Na sve ga je prosila, da naj njoj pove, kaj mu je, naj nju već ne straši.

Duh je s tihim glasom povedal, da je v svojem življenju jednoga s penazi napunjenoga kobelara našel poleg občinskoga zdenca: v kojim je bilo 500 frt. i on je peneze zatajil; i da tak dugo nemre počivati, dok one peneze nešči k onomu zdenecu ne odnese. i za 3 pednje globoku zakopa proti izhodu S ovimi rečmi je zginul. Siromašna žena je gorko počela plakati, da vezda već nikaj nebude imala, ako još i one 500 frt. zgubi, koje još ima. Ne bude imala iz česa bi živela. Nekoliko dnevo se je premišavala. Ona se je pak na to vzela, da i to včini za pokojnoga si muža. Odnese laje pak knjižicu k birovu. Birov se je začudil. To nemre biti pravično delo, reče birovi. I t ucal je ženu, da bi mu povedala zakaj nuca tuliko peneze. Žena mu je onda povedala sve kaj se je s njom pripetilo.

Birov je s ovoga taki znal, da ova siromašna kak stoji. Mlinara je još on da dal zapreći; žena je mesto peneze paperè dela v zemlju poleg zdenca, ali po ono je ničiči ne došel, i tak se je zeznalo, da je mlinar bil ov doma putujući duh, i to je potlem on sam povedal. Iz 300 frt. su još samo neštere forinte našli pri mlinaru, ali barem je 500 frt. ostalo. Žena pak se je navela česa postajaju doma putujući duhi.

Takvi su bili navèk doma putujući duhi i st ahe. Zločestij ljudi znaju takvi biti ili pak iz straha, se misliju takvi. Moramo zato povedati deci, da i ovakve prijeti moremo. Moramo njim povedati da straha samo za onimi hodiju, koji se od njih bojiu

SPINDLER GYULA

ZABAVA.

Stara Jalža

(Pripovest.)

Lèpi letni dan je, sunce niti jedan oblak ne zakrije. Najedenput se nekakva megla podigava v zrak. Sunce išče bo je sije, ali svetlost je vre izgubilo. Megla sve veksa postane i jeden falate se razluči, i s tem postaneju oblaki. Sunce je već nevidljivo. Oblakovi sve već postane i ien proti drugomu se prebljižava. Sredini zraka postojiju Strašno zgedaju, kak da bi na zemlju šteli pasti. Vetar počme puhati, z daleka se grmeti čuje. Strela se bliška. Najedenput vudri dežd, veter, s vratima, s oblaki lupa, krove ruši. Strahovito grmi. Najedenput se čuje: bumm! Strela je nekam vudrila.

Jel'ne razmeš me dragi čitatelj? Dobro, ja ti drugač povem.

Na polju med cvetjem delaju ljudi, blago se pase, ptičice s milim glasom popevaju, — na sve strani je veselje, velika marljivost. Na jedenput se počme nekaj gibati od severne strani, i takajše od juga; človek bi misli, da dva regimenti od mravljih se približavaju jeden k drugomu da se potučuju. Kud su prošli, nema već tam popevanja ptičah, ne pase se tam već marha, ne dela već tam človek. — Dva neprijatelji s prvine samo hudo glede jeden drugoga, dok jeden ne počme borbu, onda i drugi: vudri ga! — Drrrr! čiti, čati! Bumm, bumm, bumm! — Jeden od dvojih zgubi bitku.

Itak me ne razmeš? Dakle nedaš mi zamučati, da zemeljski gospodin tak živi svojom ženom, kak pes pak mačka; da bi samo takov človek mogel reči: da je tam božji blagoslov, koj nema pameti. Višeput se dogodilo i to takajše i denas, da je žena već se na gutala grobijanstva njegovoga i se stavila suproti njemu. Reč po reči, ona je njemu štela pokazati, da ona ima vekšega jezika, a on pak njoj, tak da su se nazadnje pograbili. Ali ne samo njeno srcece je bilo na mestu, nego i njena ruka, tak da je nazadnje ipak on krajše potegnul.

Sirota Jalža! ako bi to znala, prosit bi bila išla za one dva forinte. Ali na sreću nije vidla onu svadju. Tak je hodila, kak on, koj pod vreme bure, mirno spava pod sigurnom krovu, senjuč od blaženstva.

Iduč s Štefekom i mirnom dušom spominajuč se s njim, najedenput na valila je Štefeka zedja i rad bi pil. „Taki sinek moj, samo si malo zatрпи.“ Ali Štefek nije šteli trpeti, pod jednom je kmucal, — verujem mu sama da je jako žednje bil- nije drugo niti odgovaral si babiči kak pil bi.

— Pri tem pomoči moramo, stara baba, ne vidite da vam dete od žedje do i oče opasti? Ove reči rekel je njim za hrptom jeden jaki glas. Stara Jalža skorom je dole opala od straha.

— Vidiš ti zločesto dete — rekla je Štefeku, kak je malo k sebi došla od straha. — On

gospo su čuli kak si zločest, ve te razglasiju okolo.

— Razglasij ga vrag! nisam ja poštar mrmal je on glas, — nego rajši toga dečeca od peijam vu koju hižu, i vodu mu dam.

— Nije meni treba vode, ja hočem mleko — velična to Štefek.

— Hū pesjte pojel, dakle tak stojimo mi? Onda drugo neznam, nego hodi s menom v moju hižu, poglednem v komoru. Vi pak starica samo klimajte za nami, ne stanujem daleko. Jalža nije znala kaj bi počela. Sramovala se je v tudju hižu samo tak kak bedak dojt, a i zaradi toga, kajti je ov človek tak grdo govoril. Ali nije bilo vremena za premišljavati, kajti je tej grubijan prijel dečeca i vlekel za sobom, a staricu je pojedno nagovarjal, naj vleče one iz kuruznice stesane noge.

Grubijan stupi v sobu i razdere se na ženu, jeli ima mleka? Daj onomu zagladjenomu — kazuč na Štefeka — pak onoj stari, naj se nazdereju.

Žena s dobrim srcem donese nutri jen stublek mleka, vlije ga dve šalice i ponudi njim, batrivi je, da naj samo jedu im jim je iz srdeca ponudila i dala.

Štefek bi i tak bil popil ono mleko makar ga ona iz dobro bi srdeca dala ili ne, ali stara je gde na mleko, gde na ženu, gde na grubijana gledala. Ali on na nju zakriči, da naj pije, kaj si tak visoko drži svoga nosa! Stara je ni znala gde je. Bog zna kaj bi bila včini s onom detetom ako mu nebi bil on štangu držal, — a vezda ga ne štela s bog same hvale sbantuvati, bez pameti prime šalicu v ruke i popije mleko.

— Išče jednu šalicu za moju volju, draga moja starica.

Stara popije išče za jednu šalicu mleka, koje joj je jako dobro gočilo.

Grubijan pak se je za črevo držal smijuč se, počekal je dok se gosti nasitiju, i dok je došlo vreme da bi se zahvalili, — odisel je.

Takov je on — izgovarjala se sneha, človek bi misli da se s človečim mesom hrani; a bolšega človeka od njega nema na svetu.

To se je sve pred hižom dogodilo, kajti Jalža se nije nuter dala.

Več je vreme proti večeru hodilo. Nebo čisto od svakoga oblaka, čisto modro i mirno. Svečana večer je to. V takvim vremenu puo je človeče srcece od čuvstvih, čutimo, kak da bi nam krila rasla, i radi bi leteli. Na putu sve je tiho, ptičice si počivaju, ljudi su se potegnuli v obiteljsko kolo.

Jalža je stopram onda spazila, kak je dugo brbrala, kad je Štefek pričel dimo siliti, i podečinskom načinu nije dal mira.

Toga magarca je vkordu treba pobrati majka rekel jim je za hrptom opet grubijan. Ako ovud pojdete, pak se navratite k meni, a ti sinek do onda se već poštenja navuču.

Jalža odputila se je s Štefekom dimo, i kajti njivo selo nije bilo daleko, po lèpoj mesečini su srečno dimo došli. Putem i ležeč v postelji vnogiput je premislila; kaj se je pripetilo, a dok se je zmisliła na grubijana višeput je zdehnula: Siromaški človek!

(Dalje sledi.)

Kaj je novoga?

Vu višepoj orsačkoj hiži, su ovoga leta račune pregledavali. Grof Zichy Ferencz je bil prvi govornik. Povedal je, da se orsačko gospodarenje popravlja. Do vezda — rekel je — zaostali smo, vnogo je bilo izdatkov. Željeznice su 470 milionov koštale, a reguliranje vodah 23 milionov. To je veliki terh, ali nije druga moguće bilo, ar drugi orsagi v tem jako napreduju. Prešla leta je takodjer napomenul, a v potlanjih letih — akoprem su vekši stroški, — za dost se popravil razmetek stroškov, tak da od redovitih izdatkov još ostaja. Poleg toga je napomenul, da orsag ima vekši kredit, i da su intere i menjši. Napomenul je još i to, da su se v blagajne (šparkasse) položeni penezi čez deset let za 160 milionah povekšali. Baron Pongrac Emil je spodobno govoril, dodavši, da je 52 milijona menjkavosti na 12 milionov opalo, pak da bi se na dalje od popravkov željezničkih i vodenih osloboditi mogli, da bi bil ostatek ne samo od redovitih, nego takaj od izvanrednih stroškov. Grof Zichy Ferdinand, neprevidja razmetek za tak srećen, da bi preostatak biti mogel, i govori, kaj bi se bilo moralo i kaj se još mora včiniti. Ali zato razmetek prima za dober. Nasuprot Prónai Adolf baron ne prima; više falingah je povedal proti gospodarenju orsačkom.

Od m. kr. honvedov (domobrancov) vnogi medjimurski gazdi imaju konje na zdržavanje, koji su dužni dne 10 i 11 marcija, konje v Hrašćicu (poleg Varaždina) na protuletru vizitaciju postaviti.

Vu strugi Drave koja čez nedeljski hatar teče, vtopil se preli tjedem Me ko Andras mlinarski deti.

— Nesreća. Matiša Andrašova žena rodjena Ovries Kata iz Legrada kad je o. m. 14 ob 5 vuri popoldan v štali dojila, ostavila je pri ognjišču troje dece, izmed kojih je jedno poldrugo leto staro d te 6 litrov velikoga lonca na se prehitilo i jako se poparilo. Na tretji dan je v velikih mukah vumrlo.

— Medjimurska šparkassa bude IV. redovitu skupščinu dne 14 marcija držala. Veselimo se na lanjskim izkazu šparkassinom. Račun kaže 21210 frt. 11 kr. različni je račun: 207,135 frt. 38 kr. šummu izkazal. Čisti dobiček: 4612 frt. 28 kr. Predsednik šparkasse: Horvath Ludvik, ravnatelj: Benedikt Szakonyi Zsigmond, podravu Eduard, knjigovodja: Prusac Ferdinand.

— Vu glavnom vara u još se nigdar nije toliko zidalo kak letos, sve skup v 521. mestu se zidje. Stroški toga zidanja su 19 milionov frt. Vu lepoj „Sugárút“ zvanj vulici se najviše zidje. Na zidanje se dalo od gori napomenute šumme 3 milijone 200 jezer frt. (kaj je sam Nj. veličanstvo iz kraljevske kasse dal), na srednjo varaški kolodvor (Bahnhof) već kak pol tri milionih na elevator pol tri milijone 417 hiž za stanuvati se dela a ove 4664 sobe zadržavaju v sebi. Iz toga se vidi, da ga itak dost penez, akoprem se svi ljudi tužiju.

— Grof Zichy Géza dobroga srdeca magnaš, i igrač s jednom rukom, Listov ljubljenik, koj je s igranjem na klaviru s jednom rukom, već čudaj mestih i velikih varaših vènc zadobil; dal je ove dane Zabavni večer v Bukarestu i tam se jako odlikoval i dopal kak veliki gospodi, tak i purgarom napomenutoga varaša. Više komadih zaradi osobujne ljepote moral je na želju slušateljov opetovati.

— Od nesrečne Seilerove familije, od koje smo već pisali, napomenemo, da izmed nesrečne dece su dva, jeden dečec i jedna pucka v glavni varašu v popilskim zavodu. Vekšega dečka, koj je 16 let star zel je pod krilo Jonas Ödön professor na sveučilišču i skrbi za njega. Za decu su već kak jezoro forintih darovali zdušni ljudi.

— Od izvanzemskih pripeđenjah malo moremo za vezda napomenuti. Najznameniteše je to, da v nemškoj je malta od nutri dopeljenoga žitka povek ana. To za nas nije dobro; ar nam podražuje odpošiljanje žitka, a onda pak mora domaj falešiti biti; a vezda je već dost fal. Vu Francuzkoj se istotak pripravlja. Ako bu tak, onda se moremo nadjati, da bumu v Švajcu i v Austriji mogli prolati žitka po dobroj ceni.

— Čakovečko-Zagrabčku (zagorsku) željeznicu su već započeli delati. Ova željeznica kak je znano jeden del Medjimurja prejde, zato i nas zanima. Kaj se delanja dotiče ovo moremo na znanje dati: Vu Varaždinu se već 10 mernikov nastanilo, koji put željeznički čisto odrediju. Osobito pak se dogovaraju, kak i kud bi most prek Drave napravili. Ovaj most po vezdašnjem planu tak bi se delal, da bi takaj i za drugo dovažanje sposoben bil. Zato je Varaždin varaš molbenicu dal k vis. ministeriumu, da se vezdašnji čudaj koštajuči drveni most razdere. Vis. Ministerium je dozvoljen odgovor dal. Vu Varaždinu nastanujući merniki imaju kancelariju v varaškim teatru. Varaždinski varaš je jeden milijon cigla ponudil preduzetniku zidanja, kak takaj 40.000 frt. vrednosti kupil, varaždinska šparkassa je podpisala 2000 frt. za zidanje.

— Premješćenje G. Ambrus Ferencz kassira čakovečkoga poreznoga ureda (steiranta) je vis. ministerium premestil v Viroviticu (Slavoniju) k poreznomu uredu. G. Ambrusu kak zdužnoga činovnika, kak njegovi poglavari, tak i prijatelji v okolici radi su imeli i poštuvali. Žalujemo se dakle na odhadjanju i opet se radujemo, da su na tak znameniti kraj kak je Virovitički g. Ambrusa iziskali. Vnogo sreće i zadovoljstva mu željimo na novom mestu.

